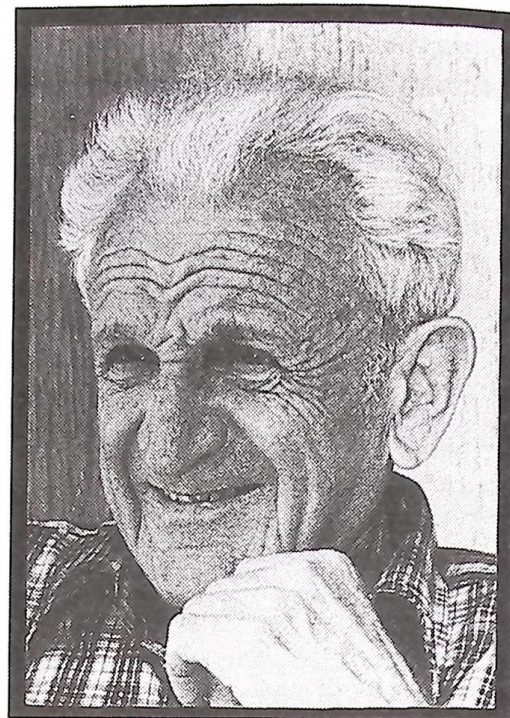

ד"ר ישראל סלומניצקי ז"ל

בין השנים 1936 ל-1942 היה סלומניצקי מרדכי ראשי לירקות מטעם התחנה לחקר החקלאות באיזור הצפון. לאחר לימודים באוניברסיטה העברית קיבל ב-1947 תואר M.Sc. בכימיה, בביוכימיה ובבקטריוλογία.

בין הישגיו המקצועיים הבולטים ראוי לציין את הכנסת הפלסטיקולטורה לחקלאות הארץ. זו שינתה לחלוטין את משק הירקות, ואיפשרה אספקת עגבניות, פלפל ומילונים בחורף, וכן פתחה אפשרות של יצוא ירקות בעונת החורף, המגיע כיום לכ- 50 מיליון דולר בשנה. סלומניצקי הוא שהגה את הרעיון לגדל תות-שדה חסוי כדי להקדים את יכולו ולאפשר יצוא לקראת חג-המולד.

בתפוחי-אדמה למד סלומניצקי את בעיות התעוררות הפקעות ואת הקשר בין הגיל הפיסיולוגי של הפקעת למספר הגבעולים וליכול. בכך הניח את היסוד לקבלת יכול תפוא"ד בעונת החורף ולטיפול זן בעל תרדמה והתעוררות מתאימות. הדרך שבה הלך היתה - הכלאות בין זנים אירופיים מרבי יכול ואיכותיים לבין קווים אינדיאניים בעלי תכונות של יום קצר. לסלומניצקי היו אופקים רחבים, וכך הבין שבתורכיה ובפרס מצוי מאגר גנטי מעניין ביותר של זני ירקות. בכללם זנים עתיקים ומקוריים שהשתמרו. ב-1965 - 1966 שהה שם במימון קרן פורד, לאיסוף זנים עתיקים אלה כמאגר לטיפול. קווי המילונים שהובאו משם משמשים כיום לטיפוח זנים המצטיינים בחיי-מרף ארוכים.

ראייתו הכוללת התבטאה גם בכך שהבין, שלקידום מחקר בירקות יש צורך במקצועות נלווים ומשלימים, כגון וירולוגיה, כי ראה בתחום זה צורך בקידום גידולים שריבויים וגסטיבי, כגון תפוחי-אדמה, תות-שדה ובסטות.

הוא היה קודם כול - אדם וחבר, שלא דחק אחרים. הוא היה בעל חשיבה מקורית, אוטודידאקט כל חייו ומורה ומנחה מסוג מיוחד. הוא לא היה מורה שתיכנן עם תלמידיו את הניסויים לפרטיהם, אלא מורה שהביא לידי כך, שתלמידיו פיתחו יומה וחשיבה עצמיות. הנחיותיו היתה מעורבת בסיפורים ובאנקדוטות, ששילבו את הנושא המיוחד בתמונה הכללית.

סלומניצקי גם היה זה שקשר את כת ה"מקויה" היפאנית לישראל, ומאז אנשי כת זו מבקרים באופן קבוע בארץ ומשתלמים בה, וידידותם לישראל היא שם-דבר.

חקלאות ישראל וענף הירקות חייבים הרבה לסלומניצקי, שגרם מהפך בגידול הירקות בארץ; ואנחנו איבדנו חבר, הוגה ואיש חזון.

ד"ר ישראל סלומניצקי, או איזק כפי שהכול קראו לו, היה ממניחי היסוד של המחקר והפיתוח בגידול ירקות. איזק היה בעל רעיונות מקוריים וחשיבה לא שגרתית. הוא למד והכיר את צמחי הירקות והבין את הפוטנציאל הגלום בהם. בעקבות חשיבתו ורעיונותיו הורחבו גידול הירקות ואספקתם בארץ לכל אורך השנה. מעבר לזה היה איזק חבר, מורה ובעיקר "בן-אדם".

שהבין את הזולת ועזר לו, לא פעם בהסתר. איזק נולד ב-1903, עלה לארץ ב-1922 והצטרף לקיבוץ בית-אלפא. בקיבוץ ריכוז ופיתח את גן הירק, איקלם והשביח זנים חדשים והתאים שיטות גידול חדשות. בין הישגיו הבולטים - יצירת זן המלפפון "בית אלפא" (יחד עם חנה לורסון). לזון זה היתה הצלחה רבה בגלל איכותו ויבולו, ותוך כמה שנים נפוץ במשק היהודי וגם בארצות ערב השכנות.

באותה תקופה, שנות ה-20 וראשית שנות ה-30, לא היתה בארץ מערכת מקצועית של מחקר והדרכה, וכל הישגיו של סלומניצקי (ושל אחרים) היו תוצאה של עבודה עצמית אוטודידקטית.